

Szolnoki Városi Bíróság
3.P.21.921 / 2009 /19/ I. szám

Magyarország Alkotmánybírósága

Budapest
Pf.: 773.
1535

A Szolnoki Városi Bíróság a [REDACTED]
[REDACTED] által képviselt [REDACTED]
[REDACTED] felperesnek – [REDACTED] alperes ellen
2.500.000,- Ft adó- és járuléktartozás és járulékai megfizetése iránt indított perében

k ö z l i

a Tisztelt Címzettel, hogy a fenti hivatkozási számú eljárásának alapját képező indítványát fenntartja.

Az indítványt annyiban kiegészíti, hogy az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. Törvény 35. § (3) bekezdésének megsemmisítését az Alaptörvény alábbi rendelkezéseibe való ütközése miatt kérelmezi:

- 1) Alapvetés B) cikk (1) bekezdése (az 1949. évi XX. Törvény 2. §-a helyett);
- 2) Az Állam alcím 25. cikk (3) bekezdése (az 1949. évi XX. Törvény 47. § (2) bekezdése helyett);
- 3) Szabadság és Felelősség alcím I. cikk (1) bekezdése és XV. Cikk (1)-(2) bekezdése (az 1949. évi XX. Törvény 70/A. §-a helyett);
- 4) Szabadság és Felelősség alcím XXIV. Cikk (1) bekezdése ;

Az Alaptörvénybe ütközés okaként a bíróság az alábbiakat jelöli meg (utalva az indítványban kifejtettekre, azok megisméltése nélkül) :

- 1) Alapvetés B) cikk (1) bekezdése kapcsán az indítvány indokolásának II-III. Pontjában kifejtettek;
- 2) Az Állam alcím 25. cikk (3) bekezdése kapcsán az indítvány indokolásának I. pontjában kifejtettek;
- 3) Szabadság és Felelősség alcím I. cikk (1) bekezdése és XV. Cikk (1)-(2) bekezdése

alk. bír.

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYBÍRÓSÁGA	
Ügyszám:	III/842-2/2012.
Dátum:	2012 FEBR 07
Pályán:	1
Alkotmánybíró:	[REDACTED]
Alkotmánybíró:	[REDACTED]
Hiv. Szám:	III/842-1/2012.AB v.

kapcsán az indítvány indokolásának IV. pontjában kifejtettek;

- 4) Szabadság és Felelősség alcím XXIV. Cikk (1) bekezdése kapcsán az indítvány indokolásának V. pontjában írtak.

Szolnok, 2012. január 26. napján

dr. Miklós György s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül:

Hadadiné Váczai Anikó h. h. h. h.

Szolnoki Városi Bíróság
3.P.21.921/2009/17.sz.

Magyar Köztársaság
Alkotmánybírósága

Budapest
Pf.773.
1535

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYBÍRÓSÁGA	
Ügyszám:	1078/3/2010
Érkezett:	2010 JÚL 0 7
Példány:	1
Melléklet:	du J

A Szolnoki Városi Bíróság a [REDACTED] által képviselt [REDACTED] felperesnek [REDACTED] alperes ellen **2.500.000.- Ft adótartozás és járulékai** megfizetése iránt indított perében az alábbi

indítvánnyal:

fordul a Magyar Köztársaság Alkotmánybíróságához az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII tv. (Abtv.) 1. § b.) pontja, 21. § (8) bekezdése, 37. §-a és 38. § (1) bekezdése szerint:

A bíróság javasolja az Alkotmánybíróságnak, hogy az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. tv. (Art.) 35. § (3) bekezdését semmisítse meg.

Egyben az Abtv. 43. § (1) és (4) bekezdése alapján indítványozza a megsemmisíteni javasolt jogszabály konkrét esetben való alkalmazhatósága kizárásának kimondását.

Indokolás

A városi bíróság előtt a felperes, mint engedményes adótartozást érvényesít polgári per útján az alperessel szemben. Az adótartozás az alperes (mint beltág) tagságával és üzletvezetésével működött, korábban létezett [REDACTED] adótartozásaként keletkezett. A betéti társaságot felszámolás eredményeként a cégnyilvántartásból törölték, a társaság jogutód nélkül megszűnt, anélkül, hogy a felszámolási eljárásban az állami adóhatóság által érvényesített adó- és járulékkövetelés kielégítést nyert volna.

Szolnoki Városi Bíróság
3.P.21.921/2009/17.sz.

Az APEH sem a bt-vel szembeni felszámolási eljárás során, sem azt követően nem folytatott adóigazgatási eljárást és nem hozott adó megfizetésére kötelező határozatot az alperessel, mint beltaggal szemben, hanem az Art. 35. §-a, különösképpen annak (3) bekezdése alapján az adótartozást, mint követelést engedményezéssel átruházta a felperesre.

A városi bíróság az Abtv. 38. § (1) bekezdése alapján szükségesnek ítélte, hogy – a per tárgyalásának felfüggesztése mellett – a Magyar Köztársaság Alkotmánybíróságához forduljon utólagos normakontroll végett az alábbi indokok alapján:

I.

Formai szempontból – kisebb súllyal – az eljárás kezdeményezését egyfelől az indokolja, hogy a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága 2/2004. Polgári Jogegységi Határozata kimondja: a felszámolási eljárás során hitelezői igényként bejelentett, a felszámoló által besorolt és visszaigazolt adókövetelésnek az APEH által harmadik személy javára történt engedményezése esetén a kötelezett tartozásaiért a rá vonatkozó anyagi jogi szabályok szerint helytállni köteles (mögöttesen felelős) személytől az engedményes polgári peres eljárásban nem követelheti az adótartozás megfizetését, mivel a mögöttesen felelős személy – az adó megfizetésére kötelező határozat hiányában – nem válik az ilyen tartozás kötelezettjévé.

A fentebb idézett jogegységi határozat hatályon kívül helyezéséről, avagy alkalmazásának mellőzéséről a Legfelsőbb Bíróság nem tett közzé határozatot, avagy egyéb formában megjelenő állásfoglalást. A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban Alkotmány) 47. § (2) bekezdéséből következik, hogy a városi bíróságot a jogegységi határozat tartalma köti. A jogegységi határozattal ellentétes tartalmú szabályzást tartalmaz az Art. 35. § (3) bekezdése, amelyet a kormányzati szervezetátalakítással összefüggő törvénymódosításokról szóló 2006. évi CIX. tv. 85. § (1) bekezdése állapított meg, s amely kimondja: a (2) bekezdés szerinti határozat hiánya nem zárja ki a követelés peres, vagy nem peres eljárásban történő érvényesítését azzal, hogy engedményezett követelés esetén a követelés érvényesítésére kizárólag akkor kerülhet sor, ha a követelésnek a behajtására jogosult szervezet általi engedményezésére 2005. július 10-ét követően került sor.

A felperes álláspontja szerint a jogszabály, illetve jogegységi határozat között tartalmi ellentét esetén sem merülhet fel koherencia probléma, hiszen a jogegységi határozat nem jogi norma, hanem csak a jogalkalmazás elvi irányítására szolgál. Ezzel szemben a városi bíróság úgy ítélte meg, hogy hatályos jogszabály és „hatályos” jogegységi határozat tartalombeli ellentéte esetén a kollízió valóságos, hiszen a jogegységi határozat a legmagasabb

Szolnoki Városi Bíróság
3.P.21.921/2009/17.sz.

szintű jogi norma, az Alkotmány, mint jogszabály rendelkezése alapján érvényesül.

A városi bíróság álláspontja szerint a jogegységi határozat és valamely jogszabály ütközése esetén – jogalkalmazói jogértelmezés útján – az Alkotmánybíróság eljárása akkor sem lenne mellőzhető, ha a városi bíróság a felperesi állásponttal értene egyet és az Art. 35. § (3) bekezdését alkalmazná az idézett jogegységi határozattal szemben. Ez esetben a jogegységi határozat alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kellene kezdeményezni, hiszen az Alkotmány közvetítésével a jogegységi határozat kvázi jogi normaként funkcionál a bíróságok számára.

A felperesi álláspont szerint a jogegységi határozat kifejezett hatályon kívül helyezés nélkül is kiüresedett az által, hogy a jogalkotó annak megszületését követően történt jogszabályváltozás folytán határozta meg a korábbiaktól eltérően az Art. 35. § (3) bekezdését, s így módon a jogegységi határozat keletkezéséhez képest a jogi szabályozási környezet megváltozott. A városi bíróság szerint ezzel szemben a 2/2004. Polgári jogegységi határozatot jogdogmatikai beágyazottságában vizsgálta és elemezte az Art. 35. § (1) – (2) bekezdését. Arra a következtetésre jutott, hogy a jogi környezet – egy jogtechnikai jellegű rendelkezés, nevezetesen a megsemmisíteni indítványozott Art. 35. § (3) bekezdése kivételével – ugyanaz, mint a 2/2004. Polgári jogegységi határozat keletkezése idején.

II.

A bíróság álláspontja szerint másrészt az Alkotmány 2. §-ában rögzített jogállamiság elvéből következő jogbiztonság alkotmányos elve sérül, ha a felszámolt betéti társaság beltagjával (vagy névviselő kültagjával) szemben, mint az adó megfizetésére kötelezhető személlyel szemben az adóhatóság nem hoz adókötelezettséget megállapító határozatot. E személy ugyanis e határozattal válik az adókötelezettség alanyává. Ez az a pont, amelyen az Art. 35. § (3) bekezdése szemben áll: látszólag csak a 2/2004. Polgári Jogegységi Határozatban foglaltakkal, azonban a jogegységi határozatban levezetettek szerint a Polgári törvénykönyv és a Polgári perrendtartás alapelvi jellegű és jogági érvényességű szabályaival.

A városi bíróság által nem osztott felperesi jogértelmezés szerint a 2/2004. Polgári jogegységi határozatban tükröződő „koherencia probléma” csak az Art. 35. § új (3) bekezdésének hatályba lépéséig állt fenn. Azzal ugyanis a jogalkotó szándéka egyértelművé vált és kifejezett lehetőséget biztosít az adóhatóságnak arra, hogy az adóeljárás keretében történt igényérvényesítés lehetősége **mellett** és attól függetlenül – így külön adótartozás megfizetésére kötelező határozat nélkül is – polgári eljárás keretében, az erre irányadó szabályok – jelen esetben a Gt. szabályai – alapján érvényesítse adótartozásból eredő követelését a mögöttesen felelős személyekkel szemben.

Szolnoki Városi Bíróság
3.P.21.921/2009/17.sz.

A perrel érintett társasági jogi jogviszonyra a régi Gt., a Gazdasági Társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. tv. rendelkezései az irányadók (azzal, hogy az új Gt. vonatkozó szakaszai tartalmilag azzal azonosak).

A régi Gt. 53. § (1) bekezdés g.) pontja szerint a gazdasági társaság megszűnik, ha a bíróság felszámolási eljárás során megszünteti.

A régi Gt. 56. § (1) bekezdése értelmében, ha a tag felelőssége a társaságot terhelő kötelezettségekért a társaság fennállása alatt korlátlan és egyetemleges volt, a helytállási kötelezettsége is korlátlan és egyetemleges a megszűnt gazdasági társaság kötelezettségeiért.

A régi Gt. 90. § (1) bekezdése szerint a közkereseti társaság esetén a társaság kötelezettségeiért elsősorban a társaság felel vagyónával. Amennyiben a társasági vagyon a követelést nem fedezi, a társaság kötelezettségeiért a tagok saját vagyonukkal korlátlanul és egyetemlegesen felelnek.

A régi Gt. 101. §-a szerint a betéti társaság beltagjának felelőssége a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségekért korlátlan és a többi beltaggal egyetemleges (új Gt-ben megegyező szabályozást tartalmaz annak 108. §-a).

A Gazdasági Társaságokról szóló, jelenleg hatályos (illetve ugyanúgy a perben alkalmazandó régi) törvény is háttér-jogszabályként a Polgári törvénykönyvet rendeli alkalmazni (rég Gt. 9. § (2) bekezdés; új Gt. 9. § (2) bekezdés).

Mind a Gt., mind a Ptk. a mellérendelt felek, következésképpen horizontális, nem hatósági jogviszonyait szabályozza, melyben a polgári jog alapelvei döntően érvényesülnek (diszpozitivitás; egyenértékűség, visszterhesség főszabály szerinti vélelme stb.).

Ezt mutatja a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (Ptk.) 1. § (1) bekezdésében megfogalmazott tárgyi hatálya: ez a törvény az állampolgárok, valamint az állami, önkormányzati, gazdasági és társadalmi szervezetek, továbbá más személyek vagyoni és egyes személyi viszonyait szabályozza. Az e viszonyokat szabályozó más jogszabályokat – ha eltérően nem rendelkeznek – e törvénnyel összhangban, e törvény rendelkezéseire figyelemmel kell értelmezni. Az ezen §-hoz fűzött Complex CD jogtár Kommentár szerint: „ a polgári jog tárgyának mindig is az egymás mellé rendelt személyek vagyoni és nem vagyoni viszonyait tekintették.”

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (Pp.) 1. §-a kimondja: ennek a törvénynek az a célja, hogy a természetes személyek és más személyek vagyoni és személyi jogaival kapcsolatban felmerült jogviták bíróság előtti eljárásban való pártatlan eldöntését az e fejezetben meghatározott alapelvek érvényesítésével biztosítsa.

Szolnoki Városi Bíróság
3.P.21.921/2009/17.sz.

Az (új) Polgári törvénykönyvről szóló 2009. évi CXX. tv. (új Ptk.) érvényes, de még hatályba nem lépett 1:1. §-a a törvény hatályát még inkább kifejezi: „ ez a törvény állapítja meg a személyek mellérendeltségen és egyenjogúságon alapuló személyi, családi és vagyoni viszonyaira vonatkozó alapvető szabályokat.”

A fenti tételes jogi szabályokból, illetve még inkább az ezeket övező és értelmezésükhöz elengedhetetlen, jogági érvényességű jogdogmatikai, jogtudományi elvekből következik, hogy a Ptk-ban, illetve Gt-ben foglalt normák a fentebb írtak szerint jellemezhető jogviszonyokat szabályoznak.

Ebből következik, hogy a Ptk. 7. § (1) bekezdésében írt jogérvényesítés is ezen (mellérendelt és egyenjogú felek relációjában keletkező) jogviszonyokra vonatkozik.

Az állam és az adóalany (avagy adó megfizetésére kötelezettként másodlagos adófizetési kötelezettséggel terhelt beltág, avagy névviselő kültag) közötti jogviszony ezzel szemben hatósági jellegű, magában hordozva az adójogviszony jellegadó sajátosságait: nem mellérendelt felek közötti, vertikális jogviszony, amelyre kógens szabályozás, valamint a visszterhesség és egyenértékűség hiánya jellemző.

Ha a korábban létezett (felszámolt) gazdasági társasággal szembeni követelés adójogviszonyból keletkezett, úgy az ugyanezen követelés kapcsán az adóhatóság (avagy engedményese), illetve a beltág (névviselő kültag) jogviszonya is adójogviszony. Ezáltal a felszámolt társaságtól behajthatatlan adótartozás alapján a beltaggal szemben támasztott követelés is természetét tekintve adójogviszony, s adójogi a követelés jogcíme, jogalapja is (ezen kérdést – részletesen és jogtudományi alaposággal taglalja a Legfelsőbb Bíróságnak a mögöttes felelősségről szóló 1/2007. Polgári Jogegységi Határozata, különösképpen annak „2.” pontja és indokolásának „III/ad. 2.” része).

Ha valamely – polgári jogi jellegű! – követelés a társaságtól nem hajtható be, betéti társaság esetén a hitelező a társaság beltagját perelheti, illetve – ha a társasággal együtt már perelte, úgy – a társaságtól való behajthatatlanság feltételéhez kötött marasztalás alapján végrehajtást indíthat a beltaggal szemben: mindamelllett a követelés, annak jogcíme változatlan marad. A beltagot érintő marasztalási feltétel (a betéti társaságtól való behajthatatlanság) bekövetkeztével ugyanis nem egy újabb jogcímű követelés keletkezik, hanem azáltal a helytállási kötelezettség „realizálódik”, azaz a beltaggal szemben az **érvényesíthetőség** megnyílik.

Az Art. 35. § (1) – (2) bekezdése szerinti, adó megfizetésére kötelező határozat - amint azt a 2/2004. Polgári Jogegységi Határozat kifejti – nem pusztán az adóhatóság számára egyfajta könnyített lehetőség az adótartozás (beltaggal, avagy névviselő kültaggal szembeni) érvényesítésre, hanem keletkezteti (konstituálja) a beltaggal (névviselő kültaggal) szembeni adófizetési

Szolnoki Városi Bíróság
3.P.21.921/2009/17.sz.

kötelezettséget, bevonva őt az adójogviszonyba. Anélkül az Art. 35. § (2) bekezdésében felsorolt személyeknek adófizetési kötelezettsége nem egyéb úton (bírótság előtt) érvényesíthető, hanem nincsen.

A Ptk., mint a Gt. háttér-jogszabálya útján a gazdasági társasági jogviszonyokban is érvényesülnek a Ptk. tárgyi hatályára vonatkozó tételes jogi és egyben jogelvi jellegű, szabályok.

Az ezen kívül eső (így például az adójogi) jogviszonyok tekintetében a Gt-nek a beltági helytállási kötelezettségre vonatkozó szabályai nem alapozzák meg önmagukban azt, hogy az adókövetelést az adóhatóság (illetve engedményese) polgári perben, bírósági eljárásban érvényesítse. Ahhoz ugyanis az adó megfizetésére kötelezett személyt - jelen esetben a beltagot - be kell vonni az Art. 35. § (2) bekezdésében írt határozat útján - az adójogviszonyba: esetenként olyan adókötelezettség tekintetében, amelynek egyébként a beltag (névviselő kültag) mint magánszemély egyébként nem is alanya. Azt pedig, hogy e határozat meghozatala polgári perben a bíróság által nem történhet meg, a Ptk. és a Pp. fentebb idézett szakaszai, rendelkezései eredményezik. Azok ugyanis az Art. 35. § (3) bekezdésével szemben egyértelművé teszik: a Pp. 1. §-a, a Ptk. 1. § (1) bekezdése és 7. § (1) bekezdése a polgári jogi jogviszonyok tekintetében fogalmazza meg az e körbe vonható alanyi jogok érvényesítésére általánosként a bírósági úton való jogérvényesítést.

Az Art. 35. § (3) bekezdése emiatt ellentétes a Ptk. fentebb megjelölt szabályaival és tárgyi hatályra vonatkozó rendelkezésével: a Ptk. 7. §-ából pedig nem vezethető le a Ptk. hatálya alá nem vonható (avagy szélesebb körű és tartalmi szempontú megfogalmazás szerint: a nem polgári jogi jellegű) hanem adójogi jogviszonyok és követelések polgári per útján való érvényesíthetősége.

A városi bíróság álláspontja szerint azért helytálló a megváltozott tételes jogszabályi környezet ellenére a 2/2004. Polgári Jogegységi Határozatban írt állásfoglalás, mivel e jogelvi, jogdogmatikai megfontolásokat következetesen és a jogrendszer egészébe beágyazottan tekinti. Ezen megfontolásokat és elveket nem veszi figyelembe - ezzel szemben - az Art. 35. § (3) bekezdése. Ebből ered, hogy a jogalkotó pusztán jogtechnikai kérdésként és egyszerű jogtechnikai jogszabály módosítással kiiktathatóként kezelte a 2/2004. Polgári Jogegységi Határozatban felvetetteket.

Egyértelmű az, hogy a jogalkotó döntési kompetenciája és nem jogértelmezési, jogalkalmazási kérdés annak meghatározása, hogy az állami adóhatóság feladatainak csökkentése, fiskális szempontok, avagy egyéb megfontolások alapján meghatározza az adók és adójogviszonyból eredő követelések érvényesítésének, behajtásának szabályait. E téren az államháztartási megfontolások, célszerűnek ítélt szempontok és egyéb tényezők mentén való szabályozás terén egy korlátja van: a szabályozás alkotmányossága. A jogbiztonság sérelmén keresztül az alkotmányosság

Szolnoki Városi Bíróság
3.P.21.921/2009/17.sz.

sérül, ha jogalanyok jogaira, illetve kötelezettségeire nézve a hatályos jogszabályok rendelkezései ellentétesek, avagy ha egyes jogágak találkozási pontján elhelyezhető jogviszonyokat, az abból eredő jogok érvényesíthetőségét a jogszabály akként rendezi, hogy az ellentétes, illetve nem veszi figyelembe az ugyanazon jogviszonyt is érintő egyéb tételes jogi jogszabályi rendelkezéseket, illetve jogági alapelveket.

Összegezve tehát a fentieket:

Az Art. 35. § (3) bekezdésében foglalt szabályozás logikája szerint a Gt. mögöttes felelősségre, helytállási kötelezettségre vonatkozó szabályaiból eredően – ex lege – minden jellegű, a társaságot terhelő kötelezettségért ipso iure helytállni tartozik a beltág. E szerint az Art. 35. § (1) bekezdése csak megjelöli azt a kört, amelyek közt felsorolt személyektől – jelen esetben a felszámolt társaság beltagjától - az adóalany, azaz a betéti társaság adótartozása behajtható: bármely, a jogrendszerben meglévő, jogérvényesítésre szolgáló eljárásban.

A városi bíróság álláspontja szerint: ezzel szemben a probléma a Legfelsőbb Bíróság 2/2004. Polgári Jogegységi Határozatában írtak szerint fogható meg helyesen, melynek kulcsa az, hogy a beltaggal szembeni követelés változatlanul adójogviszony. Ebből eredően a Gt-nek a beltági mögöttes helytállási kötelezettségére vonatkozó szabályok – a Gt-beli, illetve mögöttes háttérjogszabálya, Ptk. tárgyi hatályra vonatkozó szabályai miatt nem alapozza meg önmagában a beltaggal, mint mögöttes felelőssel szemben a társaság adótartozásának megfizetési kötelezettségét. Az Art. 35. §-a szerinti határozat vonja be az adójogviszonyba a mögöttes felelős beltagot. Ez az adóhatóság által adóeljáráásban meghozott határozat lehet. Ezt azért nem pótolja a polgári perben meghozott bírósági határozat, mert a Ptk. és a Pp. fentebb hivatkozott szabályai szerint polgári per útján érvényesíthető jogviszonyok körén kívül eső jogviszonyról van szó.

Az Art. 35. § (3) bekezdésének technikai jelegű szabályával a 2/2004. PJE jogdogmatikai beágyazottságú és rendszerszemléletű megközelítése és az abban foglalt jogértelmezés helytállósága nem „érvényteleníthető”, tekintve, hogy a jogegységi határozatban körülírt és értelmezett jogi környezet az Art. eme módosításától függetlenül változatlan.

A bíróság a fentebb írtak kiegészítéseként utal még arra, hogy a fentebb írtakkal nem áll ellentétben az, hogy adójogi tárgyú ügyekben is eljár a bíróság közigazgatási per keretében. Az ilyen közigazgatási perek tárgya nem valamely adójogi jogviszonyból eredő követelés érvényesítése, hanem az adóigazgatási eljárás, illetve az abban született közigazgatási határozat törvényességi felülvizsgálata.

Szolnoki Városi Bíróság
3.P.21.921/2009/17.sz.

Ugyancsak más a fentebb részletezett eljárás, mint azok az eljárások, amelyekben az egyébként közhatalmi feladatokat is ellátó, közhatalmi jogköröket is gyakorló szerv vagyoni viszonyok alanyaként tűnt fel és polgári jogi jogcím alapján keletkező követelést érvényesít: akár úgy, hogy koncessziós szerződés, vagy egyedi engedményezés alapján más jogalanyra ruházza át a követelést (például parkolási díj).

Jellegében szintén eltérő az az eset, amikor valamely, gazdaságpolitikailag preferált célkitűzés érdekében (például lakás-előtakarékoskodás serkentése és vonzóvá tétele) nyújt támogatást az állam. Ilyenkor a lakás takarékpénztár és az előtakarékoskodó polgári jogi jellegű jogviszonyában a lakás-takarékpénztár szolgáltatását mintegy kiegészíti költségvetési támogatással. Ilyen esetben a lakás-takarékpénztár szolgáltatásával való szoros kapcsolódás adja indokát annak, hogy a lakás-takarékpénztárat feljogosítja a törvény az esetleg visszatérítendő állami támogatás bírósági úton, polgári perben való visszakövetelésre (Lakás-takarékpénztárakról szóló 1996. évi CXIII. tv. 24. §. (5) bekezdése).

III.

A városi bíróság álláspontja szerint a jogállamiság immanens elemét képező jogbiztonság elvét sérti, hogy az Art. 35. § (3) bekezdése ellentétben állónak látszik ugyanezen jogszabály 4. § (1) bekezdésével, 5. § (1) bekezdésével, 71. § (4) bekezdésével, 72. § (1) bekezdésében, 120. § (1) bekezdésével, és 123. §-ával. Az Art. fogalmai szerinti adó-megállapításról és adó ügyről van szó jelen esetben, amely adóügyekre vonatkozóan az adóhatóságnak van törvényben megállapított és elvonhatatlan hatáskörként szabályozott joga az eljárásra. Az Art. 35. § (3) bekezdése ugyanis nem tekinthető adóhatósági hatáskörbe tartozó hatósági jogkört a bíróság hatáskörébe **utaló** rendelkezésnek. A „II.” pontban fentebb kifejtettek szerint – a jogviszony jellegére tekintettel – nem tekinthető ilyennek a Ptk. 7. §-a sem.

IV.

Negyedrészét alapjogot (Alkotmány 70/A. §) sért az Art. 35. § (3) bekezdése az által, hogy: ha az adóhatóság hoz az Art. 35. § (2) bekezdésére alapítottan adó megfizetésére kötelező határozatot a beltaggal szemben, úgy az eljárásra az Art. szabályai az irányadóak, azaz a kötelezett magánszemély (beltag, vagy névviselő kültag) kérelmezhet méltányossági alapú fizetési könnyítést az adóhatóságtól (Art. 133 – 134. §). Ellenben ilyen adóhatósági határozat meghozatala nélkül engedményezett ügyekben az adó megfizetésére kötelezhető személy a polgári peres eljárásban ennek lehetőségétől elesne. A bíróság ugyanis az adókövetelés felett nem rendelkezhet, intézményesített jogkör nélkül méltányosságot nem gyakorolhat.

Szolnoki Városi Bíróság
3.P.21.921/2009/17.sz.

Ez indokolatlan megkülönböztetéshez vezetne az egyes jogalanyok lehetőségei között attól függően, hogy az Art. 35. § (2) bekezdése szerinti határozat meghozatalát követően, vagy anélkül ruházza át a követelést az adóhatóság az engedményesre. Ráadásul annak eldöntése, hogy a felszámolt betéti illetve közkereseti társaságok utáni adó tartozás fennmaradása esetén mely követelést engedményez és melyeket nem, az adóhatóság diszkrecionális döntési jogkörébe tartozik. Következésképpen az érintett jogalanyok szempontjából teljességgel véletlen (sarkítottan fogalmazva önkényes) ennek eldöntése, amely a – ugyan méltányossági jellegű, de mégiscsak törvényben rögzített – fizetési könnyítésekre vonatkozó lehetőségeit meghagyja, avagy kizárja.

V.

Ötödrészt a tisztességes eljáráshoz való jog sérül az által, hogy a beltág, avagy névviseelő kültág a felszámolás során folytatott, a társaság adófizetési kötelezettsége megállapítására irányuló adóhatósági eljárásban már nem ügyfél, ügyféli jogokat nem gyakorolhat s az adóhatósági határozatot nem teheti vitássá.

Ez orvoslódik az adóhatóság általi, adó megfizetésére kötelező (Art. 35. § (2) bekezdése szerinti) határozat meghozatala esetén, amikor is az adómegfizetésére kötelezett személy az adóigazgatási eljárásban ügyféli jogokat gyakorolhat. Ez azt eredményezi, hogy az adófizetési kötelezettséget összecszerülésében is vitathatja, és az adóhatóságnál, mint a társasággal szemben is eljáró szervnél meglévő iratokba betekintési joga van. Ezáltal az adójogviszonyok terén speciális szakértelemmel rendelkező, adóügyekben eljáró hatóság előtt (kétfokú eljárásban) érvényesítheti ügyféli jogait s emellett adóhatósági eljárás közigazgatási felülvizsgálatára irányuló közigazgatási per (s abban az esetleges felülvizsgálat lehetősége) is rendelkezésre áll.

Ezzel szemben az Art. 35. § (3) bekezdésében leírt eljárásban az adó megfizetésére kötelezhető személy az ügyféli jogait korlátozottan tudná csak gyakorolni. Egyébként nem adójogi ügyekben eljáró, ebből eredően az adó ügyekben korlátozott szakértelemmel rendelkező polgári peres bírói útra terelés esetén a jogorvoslati jogai is potenciálisan szűkülnek. Adóigazgatási eljárásban a fellebbezésen kívül további jogorvoslatként rendelkezésre áll a közigazgatási per kezdeményezése, illetve eshetőlegesen a felülvizsgálat, tehát a fellebbviteli rend eshetőlegesen három fokú jogorvoslatot tartalmaz. Polgári peres úton való érvényesítés esetén csupán egyfokú fellebbezés áll rendelkezésre, mint rendes jogorvoslat, illetve vagyoni jogi ügyként minősítve 1 millió forintot meghaladó pertárgyérték felett a felülvizsgálat.

Szolnoki Városi Bíróság
3.P.21.921/2009/17.sz.

VI.

A városi bíróság álláspontjától eltérően a felperes a normakontroll kezdeményezésének szükségességével szemben az Art. 35. § (3) bekezdését megállapító jogalkotói szándékkal érvelt. A felperes hivatkozása szerint a jogszabály módosítás (az Art. 35. § (3) bekezdésének megállapítása) jogpolitikai háttere az, hogy azt az Art. vonatkozó rendelkezéseinek jogértelmezési gyakorlata tette szükségessé a 2/2004. Polgári Jogegységi Határozatban foglalt jogértelmezés kizárása érdekében, mivel annak folytán a gyakorlatban érvényesíthetlenné váltak azok a követelések, amelyek a felszámolási eljárásban szükséges fedezet hiányában nem térültek meg. Azzal is érvelt a felperes, hogy gyakorlatilag érvényesíthetlenné és értéktelenné tette a 2/2004. Polgári Jogegységi Határozat az APEH hitelezői követelése közül azokat, amelyek kiegyenlítésére a felszámolási eljárásokban a szükséges fedezet nem állt rendelkezésre. Olyan utalást is tett a felperes, hogy az Art. 35. § (3) bekezdésének törvénybe iktatása előtt fennálló helyzet a költségvetésnek többszázmillió forintos nagyságrendű kárt okozott, és ellentétben állt a mögöttes felelősség alapjául szolgáló polgári és gazdasági jogi szabályokkal, valamint a Ptk-nak jogérvényesítésre vonatkozó 7. § (1) bekezdésével és a bírói úthoz való alkotmányos jog alapvető szabályával.

A városi bíróság álláspontja szerint a felperes által hivatkozott hatása a 2/2004. Polgári Jogegységi Határozatnak nem lehetett. Az abban foglalt jogértelmezés szerint a felszámolt közkereseti és betéti társaságok meg nem térült adótartozása a beltagtól, illetve névviseelő kültagtól továbbra is behajtható maradt. A Legfelsőbb Bíróságnak a jogegységi határozatban foglalt jogértelmezése csupán az érvényesíthetőség mikéntjéről foglalt állást. A 2/2004. Polgári Jogegységi Határozatnak csak teljes félreértelmezéssel lehet olyan hatást tulajdonítani, miszerint az akként foglalt volna állást, hogy a felszámolt betéti társaságok meg nem térült adótartozása nem érvényesíthető a beltaggal (névviseelő kültaggal) szemben. Ahhoz mindössze csak azt tette szükségessé, hogy az adóhatóság az Art. 35. § (2) bekezdése szerinti határozattal az addig az adójogviszonyon kívül álló beltagot (névviseelő kültagot) bevonja az adó jogviszonyba. Sőt: a Legfelsőbb Bíróságnak a 2/2004. Polgári Jogegységi Határozatban megjelenő álláspontja – a városi bíróság fentebb írtak szerinti, a Ptk. 7. §-ára vonatkozó értelmezésnél is megengedőbben – azt sem zárta ki, hogy az adóhatóság Art. 35. § (2) bekezdése szerinti határozatával a betéti társaság beltagjával szemben **keletkeztetett** követelést az adóhatóság utóbb engedményezze s az engedményes a beltaggal szemben azt behajtsa.

Hogy a hivatkozott jogegységi határozat mennyire nem tette érvényesíthetlenné és értéktelenné a felszámolt betéti társaságok meg nem térült adótartozását, jól mutatják többek között a közzétett felsőbb bírósági határozatok is, mint például a BH 2007. évi 29. számú jogeset; a KGD 2007. évi 123. számú, 2007. évi 149. számú és 2008. évi 179. számú jogesetei. Az ezekben megnyilvánuló egységes jogértelmezés szerint az adóhatóság

Szolnoki Városi Bíróság
3.P.21.921/2009/17.sz.

adóigazgatási eljárásban a mögöttesen felelős beltagot (névviselő kültagot) kötelezheti az adó megfizetésére: még olyan esetekben is, amikor a felszámolt társasággal szemben nem született adófizetési kötelezettséget megállapító adóhatósági határozat.

A városi bíróság megjegyzi: nincs olyan jogszabály, amely kizárná azt, hogy az adóhatóság a beltaggal (névviselő kültaggal) szemben adó megfizetésre kötelező határozatot hozzon: akkor is, ha már engedményezte e követelést. Az adóhatóság és az engedményes jogviszonyában ez polgári jogilag úgy tekinthető, mint amellyel az adóhatóság – a teljesítése kiegészítéseként, egyfajta jogszavatossági szolgáltatásként – alkalmassá teszi szolgáltatását az engedményezési szerződés szerinti célra (azaz behajtásra).

Az adó megfizetésére kötelezett személlyel szembeni közhatalmi jogosítványok (melyek magukban foglalják az Art. 35. § (2) bekezdése szerinti határozat meghozatalát is) ugyanis az engedményezéssel nyilvánvalóan nem szállnak át a közhatalmi jogosítvánnyal nem rendelkező engedményesre.

A 2/2004. Polgári Jogegységi határozat nem zárta ki tehát, hogy az Art. 35. § (2) bekezdése szerinti határozat meghozatala után az adóhatóság a beltaggal szembeni követelést engedményezze. Ezzel az a jogalkotói szándék is megvalósulhat, hogy a követelés behajtásával kapcsolatos teendőit – egyfajta „kiszervezéssel” – csökkentse az adóhatóság az engedményezések révén. Köztudott ugyanis, hogy a végrehajtási eljárásokban a legtöbb esetben igen sok eljárási cselekmény történhet, melyek alól az adóhatóság az engedményezés útján mentesülhet, a 2/2004. Polgári Jogegységi Határozatban foglaltak helyes értelmezése esetén is.

A városi bíróság utal arra, hogy az Art. egyéb rendelkezése is, illetve a Közigazgatási eljárásról szóló 2004. évi CXL. tv. (Ket.) rendelkezései is kizárólag a végrehajtható közigazgatási határozat meghozatalát követően teszik lehetővé azt, hogy az közigazgatási szervek a saját apparátusukon kívül álló szervet, vagy személyt vonjanak be a határozatukban foglalt marasztalás érvényesítésére, végrehajtására (Art. 146. § (3) bekezdése; Ket. 131. § (2) bekezdés).

Szolnok, 2010. június 25.

Dr. Miklós György s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
 Hadadiné Váczi Anikó